

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in aprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petinast enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 68

Sobota, 22. avgusta 1936

Leto XI

Boj ljudstva proti pobunjenim generalom v Španiji

Krvavi boji trajajo z nezmanjšano silo

Vsa poročila o španski državljanski vojni govore o porazih in zmagah na obeh straneh. To pomeni, da ne pride do odločilne bitke, marveč zavzema vsa vojna bolj in bolj značaj gverilske vojne ali manjših borb po posameznih delih in krajih države.

Glavni bojišči sta na jugu pri Badajozu in Granadi in pa med gorovjem Guadarrama severno od Madrida do San Sebastiana ob Biskajskem zalivu. V gorovju Guadarrama vladne čete napadajo, da preprečijo napad na Madrid. Tehtnejše operacije se pa vrše proti Saragossi in pri San Sebastianu. Ofenziva pri Saragossi ima namen razbremeniti napade na San Sebastian, katerim so se vladne čete doslej z uspehom upirale.

Vladne čete so si osvojile Grana- do; pri Badajozu, ki so ga sicer zapustile, pa so zadale upornikom težak poraz in s tem pretrgale zvezo med južnimi in severnimi uporniški četami. Da tudi na severnem bojišču upornikom ne gre najbolje, dokazuje premestitev glavnega štaba generala Molle iz Burgosa v Valladolid, to je, bolj v notrajnost dežele.

Franco hoče uporabiti v vojni tudi še afrikanse Kabile, ki se pa upirajo, in častnik, ki je imel nalogo, da Kabile organizira, se je iz obupa ustrelil.

Vsi listi pa poročajo o grozovitostih v tej vojni, vendar pa pripominja večina poročil, da so grozovitosti upornikov večje in hujše kakor one vladnih čet.

Pomembnejši uspeh vladnih čet je zasedba otoka Majorke. Prebivalstvo samo je zahtevalo orožje proti upornikom. Pričakovati je, da se tudi mesto Palma vda. Na otoku so mnogo uporniških ljudi zajeli in zaplenili vojni material.

Zmagalo bo špansko ljudstvo

Izjava s Jouhauxa o španskih bojih.

Glavni tajnik francoskih strokovnih organizacij s. Leon Jouhaux, ki se je vrnil iz Madrida, je izjavil časniki: »V Španiji je vse ljudstvo oboroženo, da brani svobodo in to ljudstvo mora zmagati. Morda bo za to potreben čas, toda zmagalo bo gotovo.«

Vladne čete rabijo pline

V svoji upravičeni borbi so jele vladne čete uporabljati solzilne pline sicer najnedolžnejše vrste, vendar pa služijo v vojni zelo dobro, ker onesposobijo nasprotnika nekaj časa za bojevanje. Ta novost je upornike jako vznemirila.

Izdelovanje orožja v Španiji

Vladi v Madridu in Barceloni silno pospešujeta izdelovanje vojnega orožja. V Barceloni izdelujejo tudi vsakovrstno mostovje. Autonomna vlada v Kataloniji je ustanovila komisijo za nadziranje izdelovanja orožja. Prvi bataljon petega regimenta milice je opremljen z najmodernejšim orožjem, ki je bilo vse izdelano v Španiji.

Krvnik podpira krvnika

Francosko socialistično glasilo »Populaire« poroča, da so španski fašisti 25 nemški beguncev, ki so že da lje časa uživale azilno pravo na Balearih (otoki), izročili nemškim

vojnim ladjam. Med žrtvami te prav posebno zahrbtne izdaje se nahajata tudi von Putthammer in kapitan Placht. Begunci so bili deloma socialni demokrati deloma pa pristaši Strasserjevih črnih srajc. Nič ni še znanega, kaj se je zgodilo z njimi.

Bankir Juan March

Ljubljanski klerikalni list poroča, da je March prosil mater božjo, da bi postal bogat in mogočen. March je mogočen in bogat, toda vse to si je pridobil s tihotapstvom, osleparje njem države in verižništvom.

Kardinal načelnik španskega regentskega sveta

Španski reakciji se silno mudi. Najprej so ustanovili uporniško vladno, sedaj pa še regentski svet, ki mu načeljuje kardinal Segura.

Fašistična Nemčija grozi Španiji

Fašistična Nemčija je poslala v španske luke večje število parnikov in vojni ladij pod pretvezo »zaščite nemških državljanov« v Španiji. Dokazano pa je, da nemški parniki ne prevažajo »ogroženih nemških državljanov«, temveč orožje in strelivo za upornike.

Pridržki Nemčije in Italije

Dne 17. t. m. je Nemčija odgovorila na francoski predlog o nevmešavanju v špansko državljansko vojno. Nemčija dvomi, če ima madridska vlada res oblast v svojih rokah. Rusija mora biti istotako nevtralna kakor Nemčija; pa tudi Portugalska.

Italijanski tiskovni urad Stefani izjavlja, da je italijanska volja nevtral-

Spori med španskimi uporniki

Nekateri uporniški častniki očita- jo generalu Franco odgovornost za mnoge poraze upornikov. Gil Roblesa označujejo kot pobeglico in glavnega krivca, ki je bežal v inozemstvo kot izdajalec. Poslali so dva častnika na Portugalsko, da sta pozvala Gol Roblesa, naj se takoj vrne v Španijo. Gil Robles se je pa izogibal pozivu ter se z obema delegatoma skregal.

Marokanci se upirajo

Med Francovimi marokanskimi četami je nastalo revolucionarno gibanje. Del Marokancev je Franco moral razorožiti. Marokanci ne dobe ne hrane in ne plače, zato jim je Franco dovolil, da smejo ropati po deželi, kar jim pa tudi ne zadošča.

Tudi v španskem Maroku v Afriki se širi upor proti Francu.

Vojska upornikov torej res zasluži, da jo hvalijo klerikalci in kapitalisti, ker dela po njihovi morali.

Ker je španska vladina mornarica začela zasledovati nemške tihotapske ladje in jih preiskovati, je v Berlinu oženj v stregi. Gospoda v Berlinu grozi radi tega španski vladi ob pritrjevanju reakcionarjev vsega sveta, ki mu ne priznajo pravice, da bi se vrnil v domovino.

nosti »iskrena«. Nasprotno kaže govor prejšnjega francoskega državnika in potovanje Jouhauxa v Madrid, da so tam drugače mnenja. Tudi pošiljanje orožja v Španijo kaže, da mora biti nevtralnost brez pridržka. Tudi zborovanje v Londonu, ki se je izreklo za madridsko vladno, je kršitev te nevtralnosti.

Poljski kmeti za demokracijo

Dva milijonov Poljakov demonstrira proti diktaturi!

Dne 15. t. m. je vsa Poljska bila pod vtisom šestnajste obletnice zmage poljske vojske pri Varšavi.

Posebno je dosegla kmetiška manifestacija po vsej Poljski mogočen izraz poljskega naroda. V Wierzchoslavicih, kjer je doma voditelj Witos, se je udeležilo manifestacije 80.000 oseb ter je prišlo do spopada med manifestanti in policijo, in sicer po govoru bivšega sejskega maršala Rataja. Po vesteh prirediteljev so spopad izzvali policisti, ki so streljali iz policijskega poslopja, pri čemer je bil en kmet ubit, šest jih pa je bilo težko ranjenih. Razburjeno množico je le težko pomiril podpredsednik združene ljudske stranke, Rataj.

Ljudske manifestacije so se vršile v več kakor dvesto krajih po vsej Poljski, ki se jih je udeležilo nad dva milijona kmetov in delavcev. Tako je manifestiralo v Jaroslavu 60.000, v Samiszu 40.000, v Rzeszowu 30.000 oseb. Manifestacije so imele izrečno politični značaj. Množice so manifestirale za amnestijo Witos in drugih emigrantov. V resoluciji zahteva ta ogromna množica poljskega naroda novo demokratično ustavo in nov volilni red za sejem in senat ter razpis

parlamentarnih volitev na demokratični podlagi.

Zastopniki oblasti so v mnogih krajih prepovedali prečitati resolucijo. V vasi Sluzewo pri Varšavi, kjer se je manifestacije udeležilo okoli 10.000 kmetov, se je formiral »pohod v Varšavo«, ki ga pa policija ni dovolila.

Diktatura na Grškem

Vlada je zapečatila tajništva vseh strank.

Vlada je izdala naredbo o zatvortvi tajništev vseh strank brez razlike.

Kakor poročajo listi, je to prvi korak k razpustu vseh obstoječih strank v državi.

Grška se s tem vrača ponovno na pot diktature. Po izjavi predsednika vlade Metaxa, bo diktatura samo začasna, dokler ne bo utrjena monarhija.

Konferenca skandinavskih držav se je vršila v Kodanju dne 20. t. m. Udeležile so se je Švedija, Norvegija, Danska in Finska.

Kmetiški dolgovi

Pred rešitvijo?

Po podatkih Narodne banke imajo po stanju z dne 30. aprila t. l. kmeti dolgove v 553 denarnih zavodih na 404.200 menicah. Ti zaščiteni dolgovi znašajo v celoti 1.524.337.000 Din. Obresti do navedenega dne, ki tudi niso plačane, znašajo 134.117.000 Din.

Vlada namerava urediti plačilo teh dolgov na ta-le način:

25% dolga prevzame država ter ga izplačuje poverjenim bankam v gotovini;

25% nosijo poverjene banke; 50% s 3% obresti pa bodo plačali dolžniki v 20 letih.

Za svobodne volitve

Joca Jovanović je rekel na zemljoradničkem zborovanju, da samo v svobodnih volitvah izvoljeni predstavniki morejo zgraditi močno državo in rešiti socialno vprašanje.

Zopet diktatura v Bolgariji?

Bolgarskim režimovcem jako uga- ja grška diktatura. Bolgarija ima prav žalostne izkušnje s svojimi diktaturami, ki so vedno pušale za seboj veliko opustošenje. Kralj Boris je v inozemstvu in zato politično življenje valovi zopet od demokracije do diktature. Upati pa še vedno utegnemo, da bo kmetiški narod Bolgarije zmagal s svojo demokracijo.

Seja Društva narodov

Na dnevnem redu septembreske seje Društva narodov se nahaja letno poročilo generalnega tajnika, izpopolnijo se tri mesta v haškem mirovnem sodišču, vprašanje o beguncih ter druga vprašanja.

O reformi Društva narodov na tej seji ne bodo razpravljali. Mogoče se pritoži španska vlada na Društvo narodov zaradi kršitev mednarodnega prava, vendar bi se v takem vprašanju moglo razpravljati na seji le formalno.

Saksonski socialisti za Španijo

Šestnajst saksonskih (v Nemčiji) socialistov je poslalo tajništvu soc. dem. stranke v Pragi tale dopis:

Dragi sodrug! Čitali smo oklic v Vašem listu, v katerem pozivljete k denarnem podpiranju španskih sodrugov. Iskreno nas veseli, da se Vaše organizacije po dolgoletni praktični pomoči italijanskim, nemškim in avstrijskim sodrugom, posvetijo tudi podpiranju naših španskih sodrugov. Sestanek nemških socialnih demokratov iz Saksonske Vam pošilja zbirko 300 Kč za španske sodruge. Vemo, da je to le skromna podpora, pomislite pa, da imamo le malo sredstev. — S to pošiljko združujemo željo, da španski borci za svobodo premagajo reakcionarne fašistične sile vojaške revolte v interesu celotnega evropskega delavskega gibanja.

Evropske države aktivno pripravljale španski upor. Španska vlada izda zbirko dokumentov, ki dokazujejo, da so nekatere evropske države aktivno delale za revolucijo v Španiji.

K tarifnemu pokretu slovenskega tekstilnega delavstva

Izvajanja tajnika Delavske zbornice s. J. Uratnika ob priliki prvih pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe

Stremljenja, da bi se uredili delovni odnosi v naši tekstilni industriji na kolektivni način, niso nova.

V drugih državah so v tekstilni industriji ta notranji red že davno vpostavili. Pa tudi lastno spoznanje nam govori za to, da ne more biti zdravo, če plačuje n. pr. v trikotni industriji v sami Sloveniji ena velika industrija svoje delavke po 1 Din na uro, druga po 3 Din, ali pa, če so plačane delavke v eni predilnici bombaža — tudi tu imam pred očmi samo primere iz Slovenije — po 1.85 Din, druga po 3.5 Din, tretja pa 5.5 Din.

Prav tako je jasno, da ne more biti zdravo, če dela delavstvo v enem naših večjih tekstilnih središč trajno pretežno po 10 ur na dan, v poedinih primerih celo po 12 ur, — medtem ko se drže tekstilne industrije v drugih krajih osemurnega delovnega časa in to pri v glavnem istih dnevnih mezdah.

Prav tako ne bo nihče trdil, da je prav, da živi tekstilna industrija deloma še danes kot parazit na stroške drugih delovnih panog. Računamo, da se mora samskega delavca, ki ne zasluži vsaj 3 Din na uro, od drugod vzdrževati, bodisi v tej bodisi v drugi obliki.

Danes imamo že močno tekstilno industrijo, ki ima toliko kapitala in strojne opreme, da bi mogla pokriti tudi oni del naše potrošnje, ki jo krijejo novo nastajajoče industrije, ki se ustanovljajo čisto brez posebnih sredstev in ki skušajo zbrati potreben obratni kapital preko nezadostnih mezd. Zato nam take industrije danes niso več potrebne.

Vse je tako jasno, da si upa težko kdo trditi, da ni tako. Tudi če bi se taki ugovori postavili, bi gotovo ne mogli računati na razumevanje v javnosti in od strani oblasti. Zato zamisli o kontroli nad delavskimi mezdami in o enotnejši ureditvi mezd le malo kdo v načelu ugovarja. Kadar pa se želi pristopiti praktično k reševanju tega težkega problema, — predložitev enotne kolektivne pogodbe od strani delavskih organizacij — pa se javijo takoj številni pomisleki.

En pomislek se tiče pogodbenika na delavski strani.

Mnogi pravijo: Z delavskimi strokovnimi organizacijami je težko delati. Tekstilno delavstvo ni enotno strokovno organizirano.

Mislim, da odgovarja na take pomisleke že sam delavski predlog za kolektivno pogodbo. Iz njega vidite, da so združene vse strokovne organizacije tekstilnega delavstva preko centralnega tarifnega odbora v trdno enoto. Ta tarifni odbor je enoten predstavnik vsega tekstilnega delavstva.

Delavski predlog za kolektivno pogodbo je enoten. Tudi ta izvajanja so naročena in odobrena od centralnega tarifnega odbora.

Čuli smo dalje trditev, da je treba osigurati enotnost delovnih pogojev

predvsem z **zakonom o minimalnih mezdah** in da je treba počakati na tak zakon, predno se more razpravljati o predlogu kolektivne pogodbe.

Ta trditev ni upravičena. Kdor je zasledoval javne diskusije o zakonu o minimalnih mezdah, ta ve, da je prevladovalo danes mišljenje, da ta zakon ne more normirati drugega kakor najnižjo mero, od katere naprej naj bi se počela stopnjevat medna skala v podjetju. Ako bi ta zakon došlo, da se morajo začeti stopnjevat mezde izučenege tekstilnega delavca recimo od 3 Din navzgor, — bi morda marsikako kategorijo tekstilnega delavstva zaščitil. Cele mezdne skale v tekstilnih industrijah in na nje se naslanjajoče povprečne mezde, ki je za konkurenčno sposobnost industrij posebno važna, pa ne bi normiral. Zato mora dopolniti zakon o minimalnih mezdah enotna kolektivna pogodba.

Mi mislimo, da je zakon o minimalnih mezdah za zaščito tekstilnega delavstva važen. Vemo pa, da tak zakon ne bi dosti pomenil, ako ne dobi svoje izpolnitve v enotni kolektivni pogodbi.

Kolektivna pogodba za vso državo.

Drugi ugovarjajo, da je v načelu napačno, če sklepajo kolektivne pogodbe po banovinah, ko je treba ustvariti enotne delovne pogoje, vendar na vsem enotnem carinskem področju, to je v vsej državi. Delavstvo s potrebo po izenačenju delovnih pogojev v vsej državi računa, misli pa, da more biti to izenačenje le posledica daljšega procesa, ki se mora začeti baš z akcijami po pokrajinah.

Zakaj pristopa delavstvo k unificiranju delovnih pogojev v tekstilni industriji po pokrajinah?

Morda bo že ta razprava pokazala, kako težko je priti že pri 50 podjetjih do zaključkov, ki pomenjajo vsaj začetek procesa k unifikaciji delovnih pogojev. Še bolj bo pokazal to potek vsega meznega gibanja in delo na izvedbi sprejetih zaključkov. Pokazalo se bo, da je unificiranje delovnih pogojev v tekstilni industriji celo v pokrajinah težko delo in se bo dalo doseči še tu le v daljšem razvojnem procesu. Lotili bi se neizvedljive naloge, ako bi jo započeli v vsej državi na istem mestu in naenkrat. Zato započenja delavstvo s temi stremljenji na različnih mestih. Ni pa res, da se pojavljajo ta stremljenja le v Sloveniji. Splošno znano je, da so bili v savski banovini v tekstilnih tovarnah težki in dolgotrajni tarifni pokreti, medtem ko v Sloveniji dosedaj v tej stroki še ni bilo pokretov večjega obsega. Tudi v Srbiji je aktivnost tekstilnega delavstva zelo velika.

Vsi ti pokreti bodo unificirali delovne pogoje po pokrajinah. Ker pa se vršijo istočasno v vseh pokrajinah meznega nivoja, med posameznimi pokrajinami ne bodo v našo škodo menjali, temveč ga bodo menjali prej

nasprotno v našo korist, ker morajo biti zahteve delavstva tam večje, kjer so mezde nenormalno nizke.

Naša solidna podjetja morajo svoje mezde že zato kodificirati, ker bo to mogočen podvig za dinamiko sindikalnih pokretov v drugih pokrajinah, ki bodo stremeli gotovo za izenačenjem.

Ne sme se pa pustiti iz vidika, da se naša solidna podjetja nimajo boriti le z nesolidno konkurenco izven naše banovine, temveč tudi z nesolidnimi podjetji v banovini sami.

Veliko zborovanje tekstilnega delavstva v Kranju

Kranj, dne 20. avgusta 1936.

Včeraj se je vršil v Kranju ogromen shod tekstilnega delavstva, ki ga je sklical akcijski odbor za uveljavljanje kolektivne pogodbe. Takega ogromnega shoda Kranj še zlepa ni videl, najmanj pa, da bi se bil kdaj vršil kakšen tak delavski shod. Objektivno sodeč, se ga je udeležilo nad 2500 delavcev in delavk, ki so pazno sledili referatom s. Jakomina in obeh tajnikov ostalih dveh organizacij. Govorniki so obrazložili delavstvu načrt kolektivne pogodbe in zlasti poudarjali, da se do sklenitve

Za nje dosegljiv začetek procesa unificiranja delovnih pogojev po poedinih pokrajinah ni manj važen, kakor nedosegljiv enotno organiziran začetek istega procesa v vsej državi. Zato ni dogovorjeno v njihovem interesu, če se postavlja zahteva, da je treba z vsem tako dolgo počakati, dokler niso dani pogoji, da dobimo za vso državo enotno kolektivno pogodbo za tekstilno industrijo, ki je zaenkrat ne bomo dobili.

Ako navedem v ilustracijo, da se mora zadovoljevati celo stara češka tekstilna industrija le s pokrajinskimi okvirnimi kolektivnimi pogodbami, sem dovolj jasno obrazložil, zakaj mora postopati naše delavstvo tako, kakor postopa, in zakaj so drugačni predlogi, v kolikor niso neiskreni, ne-realni. (Dalje prih.)

pogodbe urne in akordne mezde nikakor ne smejo znižati. Zborovalci so z velikim odobravanjem vzeli referate na znanje in pritrjevali tudi zahtevi po ukinitvi vsakega nadurnega dela. Shod je pozdravil tudi poslanec g. Šemrov.

Zborovanje je utrdilo zavest delavstva, da bo združeno v boju, ki ga je začelo, tudi zmagovalo. Ogromni shod tudi ni ostal neopažen v ostali javnosti, ki stoji popolnoma pod vtisom mogočne manifestacije delavske solidarnosti in enotnosti v boju za vsakdanji kruh in proti izkoriščanju.

Stavka tekstilnega delavstva

V četrtek, 29. t. m. ob 14. uri je nenadoma izbruhnila stavka tekstilnega delavstva. Stavka trenutno 2200 delavcev, in sicer v treh največjih tekstilnih tovarnah: v Južno-češki, Jugobruni in Inteksu, v katerih je stavka popolna. V sredo, dne 9. t. m. je na zborovanju delavstvo odločno zahtevalo takojšnja pogajanja in končno podpis kolektivne pogodbe. Ker so bila podjetja o vsebini kolektivne pogodbe že dalj časa obveščena in ker se je tozadevno že vršila na banski

upravi anketa, je delavstvo stavilo kratek rok za odločitev. Povod za odločno akcijo so dale tudi večje šikane, kakor tudi nadaljnje zniževanje akordnih postavk. Delavstvo je ostalo v tovarnah in je disciplinirano.

V Semperitu, kjer je bil položaj radi kršitve kolektivne pogodbe kritičen, je na razpravi dne 19. t. m. podjetje ponovno zagotovilo, da bo upoštevalo vse točke kolektivne pogodbe. Gotovo pa je, da se delavstvo nadalje ne bo pustilo več izigravati.

Doma in po svetu

Povišanje nezgodnih prispevkov v socialnem zavarovanju. Nezgodno zavarovanje je pasivno. Vendar je to zavarovanje za ponesrečene delavce silno velike važnosti. Zavarovanje mora ustrezati potrebi, da se potem ne izvaja prevelika strožost. Z naredbom z dne 24. novembra 1934 je bilo zvišano zavarovanje na 7 Din, sedaj se pa s 1. septembrom 1936 poviša na 8 Din za vsakeh 100 Din zavarovane mezde. Ministrstvo socialne politike je s tem ukrepom storilo le svojo dolžnost, čeprav delodajalci temu socialnemu aktu ugovarjajo.

Sovjetski polanik v Švici je prispel na Bled in bo sedaj potoval po Jugoslaviji. Tako poroča »Slovenec«.

Cementne tovarne v Dalmaciji bi Italijani radi prodali.

Sresko načelstvo v Metliki je dne 15. t. m. prenehalo poslovati, ker je sedež odslej v Črnomlju.

Pred grmadami v Grčiji. Grški diktator se bavi z mislijo, da bi bilo dobro, če se sežgo vse socialistične

in svobodomiselnih knjige. — To je res smešno! Saj niso knjige krive, da kriče narodi po pravičnosti in kruhu, ampak izkoriščevalski kapitalistični sistem. Bolj prav bi bilo, če bi pripravili grmado za pravega krivca, za kapitalistični sistem gospodarstva.

Potovanja generalov in vojnihi ministrov. Te dni je obiskal šef francoskega generalnega štaba, general Gamelin, Varšavo. V kratkem obišče Varšavo tudi rumunski šef, nato pa poljski general Rudz-Smigly Pariz. Razgovori se verjetno tičejo tesnejše zveze med Francijo in omenjenima deželama z ozirom na agresivno politiko Nemčije v Posarju in Podunavju. Uradnih objav glede namena obiskov ni.

Zarote v Rusiji in Trocki. Trocki v Oslu ogorčeno izjavlja, da ni v nobeni zvezi z umori v Rusiji. Trocki je od nekdaj nasprotnik terorističnih akcij in pozivlje norveško vlado, da postavi komisijo, ki naj preišče obdolžitev proti njemu.

Nemški tisk piše o aferi obrekljivo brez navajanja dejstev.

V. Lebedev-Kumač:

Vsakemu svoje

Vrata so se zaprla. Urne roke gospe Olge so zopet pričele v naglici brzeti od likalnika k ponvi in od samovarja k salati.

Dve uri pozneje se je oglasilo pred vrati peketanje več nog, smeh, veseli glasovi, Gospa Olga je komaj utegnila odložiti predpasnik in že je bila v so-progovem objemu.

— Zakaj pa nisi prišla nasproti, Oljunjka? Nina Konstantinovna je bila na kolodvoru in še cvetlic nama je bila prinesla. Le poglej, kako krasne potonke sem dobil!

Gospa Olga je zamerila in nakremžila ustnice: Res nisem utegnila, da bi ti bila poletela naproti! Poglej, kako lepo sem vse pospravila. Videl boš, da sem ti danes pripravila samih dobrih jedi. Še jezik boš pogoltnil.

Njen mož se je nemarno ozrl po sobi: Res je vse čedno... Pridna si... A vendar bi bila lahko našla toliko časa, da bi me bila pričakovala na kolodvoru.

Gospa Nina, ki se je koketno stiskala k soprogu, je ožgala gospodarja s pogledom:

— Oh, ti moški! Toda jaz sem lahko priča, Nikolaj Vladimirovič. Potrdim vam, če hočete, da je vaša soproga požrtvovalno napenjala vse sile, da bi vam bila pripravila dostojen sprejem. Samo zaradi tega vam ni mogla priti naproti.

— Ne vem, o kakšnem sprejemu govorite. Menim samo, da bi bila lahko prišla naproti, če ste lahko prišli vi!

Ninin mož je slastno povohal zrak: — Joj, kako prijetno diši pri vas! Šele zdaj sem občutil, da sem lačen kakor volk. Hitro pojdiva, Ninočka! Z Bogom, Nikolaj!

— Kam pa hitiš? Zakaj ne bi ostala pri nas? Bomo skupaj večerjali. Nina Konstantinovna, lepo vas prosim!

Hvala lepa, a res ne vem. Pa bodi tako, kakor hoče moj soprog in gospod...

— Ne, ne, tako ne gre! Nikar ne delajva neprimlik. Le pojdiva, Ninočka! Nikolaj je utrujen po vožnji, in jaz... tudi jaz se bom rad po večerji vlegel.

Ko sta gosta odšla, je Nikolaj Vladimirovič sedel za mizo in ježno pogledal ženo: — Zakaj jima nisi prigovarjala, da bi bila ostala? Res ne vem, zakaj si tako malo prijazna? Izgubila sva veselo družbo! Lahko bi bili skupaj večerjali in potem šli na sprehod, tako pa se moram zdaj dolgočasiti.

Gospa Olga je utrujeno pogledala moža: — Pusti no, Kolječka! Tako zbita sem danes. Res ne maram nikamor iz hiše.

Nikolaj Vladimirovič je mečkal prtič in ježno odrinil krožnik: — No, hvala lepa za sprejem! Tri mesece nisem bil doma, ždel sem v malem gnezdu in sanjaril, kako veselo me bo ženka sprejela. Mislim sem, da mi boš olajšala oddih in pripravila razvedrilo. Zdaj pa si kar za začetek pričela prodajati dolgčas, kako zoprno!

— O, Nikolaj! Da te ni sram! Koliko sem se bila mučila, da bi ti bila ustregla... Zares si brezobziren... Prišel si s temi zoprnimi potonkami in... me ozmerjal!

Gospa Olga je zaihtela in si obrišala oči.

Soprog je sunkoma vstal in butnil stol ob tla:

— To je pa že res od sile! Čim sem prestopil prag, že so se ti vlile solze! Nikar ne delaj komedij? Slišiš? Povej naravnost, ali pojdeš po večerji z menoj, ali ne?

(Dalje prihodnjic.)

30letnica obstoja kovinarske organizacije

Ogromna manifestacija delavske enotnosti na Jesenicah

Jesenice, dne 17. avgusta 1936.

Proslava je za nami. Na Jesenicah, kjer so se naši predniki nekdanj po hostah zbirali na skrivna zborovanja, se je strnila ogromna delavska armada iz vseh krajev Slovenije k manifestaciji ob priliki 30-letnice obstoja podružnice Saveza Metalnih Radnikov Jugoslavije.

Sprejem gostov.

V soboto, v prvih dopoldanskih urah, je množica naših kovinarjev, z godbo, zastavami in pevci, pričakovala na postaji drage nam goste. Vlak za vlakom je prihajal in iz vsakega se je vsulo nekaj stotin naših borcev. Po sprejemu je krenil sprevod na vrt Delavskega doma, kjer je s. Kralj pozdravil goste v imenu podružnice SMRJ. Po kratkem odmoru, ureditvi prenočišč in prehrane, se je množica spet razšla na razne izlete v okolico. Zvečer je bila

slavnostna akademija

na vrtu z zelo posrečeno izbranim programom. Posamezne točke programa so delovale kot ogenj na množico, ki je predvajateljce tudi primerno nagradila. Na žalost je preprečil dež celotno izvedbo programa.

Proslava pa je dosegla svoj višek v nedeljo. Ob 5. uri jutraj je bila budnica, pri kateri so sodelovale tri godbe. Okoli 8. ure so se začele množice zbirati okrog Delavskega doma, od koder se je ob 9. uri razvil

slavnostni sprevod.

Šele tedaj smo lahko opazovali manifestacijo, kakršne Jesenice še niso videle. — Ogromna klica se je raztegnila po cestah in obšla vse Jesenice. Sprejeli smo lepo število kolesarjev z okrašenimi kolesi, za njimi sedem rdečih praporov, za katerimi so ponosno stopali naši jubilarji, borci za naše ideje. Sledile so razne delegacije in upravni odbor podružnice, nato — naša mladina. Gani smo opazovali mimohod našega mladega naraščaja. Pogled nanj nas je ponovno utrdil v prepričanju, da bodočnost pripada delavskemu razredu. Za mladino je korakala jeseniška kovinarska godba, del naših kovinarjev, godba »Zarja« na čelu ljubljanskih gostov, godba »Zarja« iz Dobruj, gostje iz Celja, Guštanja, Hrastnika, Kranja, Tržiča, Litije, Maribora, Trbovelj, Zagorja, Lesc, Borovnice, Kamnika in ostalih krajev Slovenije, železničarska

godba iz Celja in nato kot zaključek še ostali del gostov in kovinarjev.

Nad 4000 udeležencev je bilo v sprevodu,

vsi sodružno razpoloženi, zavedajoč se svoje poslanstva, svoje moči in svoje bodočnosti. Čvrsto in ponosno je korakala naša delavska armada po jeseniških ulicah, med špalirjem občinstva, navdušeno vzklikajoč enotnosti, svobodi in pravici.

Pri povratku je krenil sprevod spet na vrt Delavskega doma, kjer se je zbralo nad 4500 zborovalcev. Slavnostno zborovanje je otvoril s. Kralj, ki je izročil prvi pozdrav naši mladini, kar so vsi zborovalci sprejeli z velikanskim navdušenjem. Nato so sledili pozdravi zastopnikov vseh navzočih delegacij in zastopstev ter gostov, enako tudi onih, ki vsled težkih razmer niso mogli prisostvovati tej manifestaciji.

S. Kralj je na to čestital vsem jubilarantom in počastil spomine onih, ki so za delavsko stvar legli v prežgodnji grob. Kot prvi je nato izpregovoril predsednik podružnice s. Perko. V lepih in kratkih obrisih je podal zgodovino 30-letnega boja jeseniških kovinarjev. Za centralo SMRJ je čestital s. Čurkovič, potem predsednik Delavske zbornice s. Sedaj in kot poslednji predsednik Strokovne komisije s. Leskošek. Vsi govorniki so bili burno pozdravljeni in večkrat prekinjeni z navdušenim ploskanjem.

Pri čitanju došlih pozdravov iz Čehoslovaške in Francije je godba zaigrala delavsko himno, katero so vsi zborovalci poslušali stoje, tako tudi »Delavski pozdrav«, katerega so zapeli naši pevci ob spremljevanju godbe ob zaključku zborovanja.

Tako je potekala proslava v znamenju skupnosti, za svobodo in bratstvo. Ni ga bilo, ki bi ne bil navdušen ob pogledu delavske množice, ki so korakajoč za našimi prapori manifestirale za enotnost in naše zahteve. Manifestacija je zapustila viden vtis.

Sodružni in sodružice so ponesli domov pozdrave, ki so jim jih izročili jeseniški kovinarji. Prepričani smo, da bomo po tej manifestaciji še bolj samozavestno in bolj pogumno korakali po začrtani poti, k našemu končnemu cilju. Združeni smo nepremagljiva sila.

Naši nasprotniki pa so se lahko prepričali, da živimo in rastemo!

Velika javna zborovanja rudarjev v revirjih TPD

Ker so akcijski odbori rudarjev na sestankih in konferencah zaključili svojo pripravljeno delo glede meznega gibanja, se bodo vršila javna rudarska zborovanja, ki jih sklicuje medstrokovni akcijski odbor za mezdno gibanje rudarjev, v času od 22. do 24. avgusta in sicer:

V Zagorju v soboto, dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne v Kino dvorani;

V Leskem v nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 8. uri jutraj v hotelu »Savinja«.

V Hrastniku v nedeljo, dne 23. t. m. ob 5. uri pop. v dvorani Delavskega doma.

V ogledalu

Še sto let. Potem ko so španski orjunci v uredništvu »Slovenca« že šestkrat zasedli predmestja Madrida, potem ko so imeli večkrat že štiri petine Španije v svojih rokah in potem ko so se vsadili na osvajalno nova mesta in pokrajine — človek se je začuden spraševal, kaj imajo še osvajat španski klerofašisti z afriškimi kabilskimi četami, ko imajo itak že vse v svoji oblasti — čitamo presenečeni v opoldanski izdaji »Slovenca«, da se bodo španski orjunci borili proti španski ljudski vladi še 100 let! Torej otroci otrok današnjih fašistov bodo šele končali državljansko vojno v Španiji — s kakšnim izidom, »Slovenski Dom« še ne ve. — Vsekakor je ta umik iz šestkrat zasedenega Madrida v stoletno rezervno svojevrsten rekord v svetovni zgodovini.

Objavite fotografije! »Slovenec«, ki nam dolguje mnogo odgovorov iz našega domačega življenja, nas hoče ugnati na španskomaršisti fronto in pravi, naj objavimo fotografije cerkvenih poslopj, odkoder so španski uporniki streljali na vladne čete. Ker pa mi žal nimamo sredstev za objavljanje ilustracij v našem listu in ker nimamo tako dobrih zvez z nemškimi tiskovnimi agencijami kakor »Slovenec«, in ker se končno sploh ne pečemo tako živahno s fotografsko umetnostjo, nasvetujemo »Slovenčarjem«, naj kar sami objavijo te fotografije, ki jih bodo dobili na izbiro.

Trockij v uredništvu »Slovenca«. »Slovenec«, ki piše samo čisto resnico, je pred nekaj dnevi poročal, da vodi Trockij vojne operacije v Španiji po direktnih navodilih iz Moskve, zdaj pa spet poroča, da je Trockij v zvezi z Nemčijo, čeprav se zdravi na Norveškem. Uredniki »Slovenca« morajo gotovo imeti z njim najboljše zveze, ko nas skoraj vsak dan obveščajo o njegovem kretanju med severnim tečajem, Madridom, Berlinom in Parizom.

Katera bo prava? Uradnik od ZD g. Smersu je ustanovil društvo združenih delavcev, ki naj bi podpiralo politiko »Slovenca«. V Beogradu se je ustanovil »Jugoslovanski radniški savez« (Jugoras), ki naj bi bila prava, po JRZ priznana organizacija. V Mariboru in Ljubljani smo pa dobili klub

železničarjev JRZ. »Jugoras« ima že tudi svoj grb in stoji na stališču, da je samo on prava JRZ-organizacija za delavce. Potem takem se bodo morali »Združeni delavci« raziti, ker so brez grba, zelena barva je pa sporna.

Štukelj 1932. in Štukelj 1936. leta. Ko je hotel Štukelj na svetovno olimpijado v Ameriki 1932. leta, so ga vsi sokolski časopisi obojali, češ da Sokol ne išče rekordov in da je iskanje rekordov v diametralnem nasprotju s sokolskim duhom. In Štukelj je bil obojen in je osamel ostal doma. Letos pa jim je edini priboril v Berlinu eno kolajno in zdaj velja: Živijo Štukelji!

Gil Robles — komunist? Znano je, da se je proti vodji španskih klerofašistov Gilu Roblesu osredotočil ves srd španskega svobodoljubnega naroda. Mož je končno zapustil Španijo. Izjavlja pa odločno, da se ne mara istovetiti s sedanjimi uporniki, ki postavljajo mirne delavce pred zid in jih streljajo. To je tudi njemu preveč, ker se mu zdi, da si taki ljudje ne bodo pridobili naklonjenosti španskega ljudstva. Ali ne bo »Slovenec« tudi tega klerofašista osumil zveze z Moskvom in ga poklical, da se zagovarja pred tribunalom v Kopitarjevi ulici?

Španski polovci — komunisti! Kam privede ljudi histerična obsedenost! Dočim »Slovenec« očita španski vladi, da je komunistična, pa ugotavlja modri »Domoljub«:

»Upor v Španiji je najbrž zanetila po svojih agentih Rusija...«

Na, zdaj naj se pa opredeli naš verni človek: španska vlada je komunistična, upor proti njej je pa organiziran od Moskve. — Potemtakem je vsa državljanska vojna samo krvavi boj med domačimi in moskovskimi komunisti.

Strokovni pokret

Opozorilo podružnicam SMRJ. S. Bobek Franc, član češke strokovne organizacije kovinarjev. (Svaz kovodelnikov) je bil v Ljubljani na dopustu, medtem mu je bilo ukradena denarnica, članska legitimacija organizacije štev. 18.684 in potni list. Podružnice opozarjamo, ako se kdo s to legitimacijo javi za podporo, da mu legitimacijo odvzamemo in ga prijavi oblasti.

Iz naših krajev

Ljubljana

Mezdno gibanje mizarjev.

Letos je v Ljubljani in okolici prav živahna stavbna sezona, ki ugodno vpliva tudi na mizarstvo. Žal pa te ugodnosti mizarjski pomočniki in vajenci prav nič ne občutijo, ker so pri 10urnem delu mizerno plačani.

Pred 14 leti sklenjena kolektivna pogodba, ki so si jo morali mizarji priboriti v trdovratnem boju, zdaj poteče in treba je sklepati o novi pogodbi.

Zato se je v torek, 18. t. m. vršilo v dvorani Delavske zbornice zborovanje mizarjskega delavstva, da je sklepalo o sestavi nove kolektivne pogodbe, ki jo bo organizacija predložila vsem mizarjskim podjetjem.

Zborovanje je bilo izredno dobro obiskano in vsi so pazno poslušali izvajanja tajnika s. Briclja. Shod je nedvomno pokazal, da so ljubljanski mizarji še vedno najzavednejši delavski kader v Ljubljani, ki se zaveda svojih pravic, pa tudi pozna način, kako se dosežejo in ohranijo te pravice.

Delavci upajo, da bodo podjetja sama spoznala, da je v splošno korist, da se pravično urede odnosi me mizarjev in delavci, da se tako izloči tudi medsebojna umazana konkurenca na račun nizkih delavskih plač. Če bi pa delavstvo v svojih skrajno upravičenih težnjah naletelo na nerazumevanje, bo z močjo svoje solidarnosti, s silo svoje organizacije prepračilo vse, da gre delavcu tisto kar je delavčevega.

S tem gibanjem za novo kolektivno pogodbo so v Ljubljani prizadeti 103 obrati, ki zaposlujejo 426 moških in 99 žensk, v ljubljanski okolici pa 95 obratov, ki zaposlujejo 379 moških in 95 žensk. Pri tem je značilno, da je v Ljubljani pri 103 obratih 73 vajencev,

Maribor

Tekstilno delavstvo na plan!

Gre za enotno kolektivno pogodbo vsega tekstilnega delavstva Dravske banovine, gre za vaš obstanek zato naj nihče ne manjka na

strokovnem zborovanju,

ki se bo vršilo v soboto, 22. avgusta 1936 ob pol 19. (pol 7.) uri v Unionski verandi. Poročali bodo ljubljanski in mariborski delegati o poteku pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe. Dolžnost slehernega tekstilnega delavca in delavke je, da brani svoj življenjski obstoj!

Klopotci so zapeli preko vinogradov in jate skorcev jih preletavajo. Občina je že tudi razpisala oddajo pečenja stanje po ulicah, kjer se bo v jesenskih dneh vili tisti prijetni vonj pečenih kostanjev, ki dozorevajo ob trgatevi. Vendar bo letošnja trgatev zopet brez pečenja, ker je nagajivo vreme osmoldilo vinograde preko Slovenskih gor in Haloz. Celi hribi so orjavili, na trtah visijo samo suhe pentle. Še tako skrbna nega in škropljenje nič ni pomagalo. Naš kmet propada vedno bolj, radi krize, ker široki, sloji naroda nimajo denarja za kupovanje kmečkih pridelkov, povrh tega pa udarjajo kmetske nesrečne ujme. Nič kaj veselje torej ne odmevajo klopotci preko štajerskih gor.

»Grd marksistični incident na Pohorju«. Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« z dne 18. t. m. vest, da so neki mladi marksistično vzgojeni fantje na Ruški koči igrali pogreb, kar smatra dopisnik za profanacijo katoliških pogrebniških obredov. Za zadevo smo se zanimali in ugotovili, da med dotičnimi fanti ni bilo marksistov, pač pa ti dečki pripadajo nekemu društvu, ki je mnogo bližje »Slovenčarjem« kakor pa marksistom. Pripadniki tega društva so se vedno znašli v

Hrastnik

Rudarji! Tudi rudarji v prebujanju delavstva nočejo biti zadnji! Naša organizacija Zveza rudarjev Jugoslavije pridobiva vedno več članov, kar je vsekakor vesel pojav. Z največjim zadovoljstvom in ponosom ugotavljamo, da je v teku zadnega tedna pristopilo nad 150 članov, tako, da bo z ostalimi člani vred štela podružnica skoro polovico vseh zaposlenih rudarjev. Toda to še ni dovolj. Z ozirom na odpoved kolektivne pogodbe stojimo tik pred novimi pogajanj za sklenitev nove kolektivne pogodbe. Gre se torej za dobrobit vseh, zato naj nikdo ne stoji ob strani. Borba ne bo lahka. Nasprotnik ima v rokah močeno orožje, s katerim neprestano grozi, da spravi ob krah in eksistenco zopet veliko število rudarjev ter njihovih družin. Dolžnost slehernega rudarja je torej, da zastavi vse svoje sile, da se to prepreči, kajti armada brezposelnih je tako ogromna, da se ne sme pomnožiti niti za enega več! Vsakdo naj se zaveda, da to ni borba posameznika, temveč borba vseh, ki jo mora voditi razredna organizacija. Le združeni se bomo lahko borili proti združenemu kapitalu! Kdor pa se po tem ne ravna, naj pa tudi ne kritizira, temveč kadar ga udari gospod na levo lice naj mu nastavi še desno! To naj bo opomin vsem onim, ki imajo glede vstopa v organizacijo še pomisleke. Nikdo nam ne igra trota, ki le uživa dobrine, ki jih ustvarjajo drugi zavedni organizirani rudarji. Zaveden pa ostane le tisti rudar, ki čita svoj delavski časopis, »Delavsko Politiko«. Družnost!

Rudar.

Trbovlje

Na sestanku ZRJ so spregovorili rudarji. V ponedeljek, dne 17. t. m. se je vršil članski sestanek ZRJ v dvorani Delavskega doma, na katerem so rudarji zavzeli svoje stališče glede nujnosti ureditve kolektivne pogodbe, osobito ureditve neodgovarjajočih akordnih postavk. Ugotovila so se tudi dejstva kakaj

v okolici pa pri manjšem številu obratov 130 vajencev! V interesu same mizarjske obrti je, da se pravično reši tudi zaposlevanje in strokovna izobrazba vajencev.

Sestanek pekovskih vajencev bo v nedeljo, dne 23. avgusta 1936 ob 9. uri dopoldne v salonu hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti. Sodružji, pekovski delavci, pridite na ta sestanek vsi brez razlike, stari in mladi. Pridite točno ob 9. uri, da se bomo lahko temeljito pogovorili o naših zahtevah radi sklenitve naših plač — kolektivne pogodbe. Na dnevnem redu je tudi poročilo delegatov s pogajanj, ki so se vršila med nami, t. j. Zvezo živilskih delavcev Jugoslavije, podružnico pekov v Ljubljani, in zastopnikov velikih, srednjih in malih pekovskih obratov.

»Kam pa greš?« »V Že-dom!« Dragi prijatelj, dobro, da sem Te srečal, moram Ti povedati neko novico, namreč za Tebe, za mene je to že stara stvar. Jaz hodim že nekaj dni na hrano v Že-dom, Novi trg št. 2, seveda ne hodim sam, hodi nas mnogo, brez razlike poklica, kar je dokaz, da se dobi v Že-domu najcenejša, najboljša in obilna hrana pa najsi bo za težaka ali pisarja. Hodil sem na hrano na razne kraje, ali rečem Ti brez vsake hvale, da je v Že-domu najcenejša in ako nimaš dosti denarja, se najš tudi za dva dinarja. Naši prejemki se z vsakim dnem vedno bolj krčijo, želodec pa potrebuje vedno isto. Zato Ti svetujem, dragi moj, pojdi v Že-dom, pa boš videl, da je tako, kakor Ti pripovedujem. Cene so nizke, potreba solidna in točna, obenem pa še dobiš dobro kapljico: belo, rdečo ali dalmatino, kar je tudi ceneje kot drugod. Nikakor ne pretiravam, tako je, le prepričaj se! Nasvidenaj ev Že-domu!

skupni fronti s »Slovenčarji«, kadar je bilo treba pobijati marksiste. »Slovenčev« dopisnik je takoj po tem incidentu poizvedoval za temi dečki. Kakor naš informator, bi bil tudi »Slovenčev« dopisnik prav lahko ugotovil, kateremu društvu pripadajo, toda očitno mu je ljubše zavijanje in poročanje neresnica, ker se si je s tem nudila prilika, da je zopet lopnil po marksistih, katere bi menda najrajši spravil s sveta. Konstatiramo, da je »Slovenčeva« vest, v kolikor se nanaša na marksiste, popolnoma neresnična. Ne verujemo pa, da bo »Slovenec«, oziroma njegov dopisnik, toliko resnicoljuben, da bi to neresnično vest tudi popravil.

Vpisovanje na državni trgovski akademiji v Mariboru se bo vršilo 1. in 3. septembra dopoldne. Popravni izpiti pa se bodo vršili od 26. do 29. t. m.

Popravni izpiti na realni gimnaziji se bodo vršili dne 25. t. m., sprejemni in tečajni izpiti pa 27. t. m. Vpisovanje dijakov bo 1., 8. in 10. septembra. Podrobna navodila so razvidna na oglasni deski.

Vlomi v odvetniške pisarne. Te dni je neznanec vlomil v pisarno odvetnika dr. Fornazariča in mu odnesel pisalni stroj ter nekaj drobiža. Lansko leto je bil na zagrojenen način ukraden v pisarni odvetnika dr. Reismana pisalni stroj in nekaj drobiža. Tudi tu ni bilo nikakega sledu o kakem nasilju in je torej moral tat s ključem vrata lepo odkleniti in zopet zapreti. Storiča še nimajo, kakor tudi ne vlomilca v blagajno Zdravne gospodarske banke. Izgleda torej, da imamo v Mariboru prav posebne specialiste za vlome in tatvine. Treba bo torej tudi nadzorstvo nad takimi vlomilci specializirati, ker je jasno, da dosedanje varnostne uredbe ne zadostajo. Saj so pretekli teden celo sodnika dr. Kežarja okradli skoro do gola.

so akordni zaslužki padli za okroglo 35 odst., dočim je TPD uradno razglasila, da se akordi znižajo v teku let samo za 12 odst. Kjerkoli človek potipa glede akordnega zaslužka pri TPD, se povsod opazi nujnost povišanja posameznih postavk, ali pa potreba temeljite revizije. Rudarji so na sestanku soglasno sklenili, da vztrajajo na osnovah, ki tvorijo podlago sedanjega meznega gibanja rudarjev.

Nekaj, kar se rudarjem na zapadnem obratu ne dopade. Vzlic temu, da se je rudarje v teku krize reduciralo skoraj na polovico na zapadnem obratu, še očitno primanjkuje paznikov, ki bi vršili nadzorstvo na takozvanih »širokih celih«. Kajti tu se že dalj časa naslavlja »prednjaki« (partifirerji), za katere mora ostalo moštvo delati, prejemajo pa celo za 10 odst. povišan akordni zaslužek. Prednjakom, ki se zavedajo, da so delavci in vršijo svojo službo tako v korist podjetja kot v korist delavstva, rudarji ne oporekajo, da za svojo pazljivost prejemajo tudi odškodnino. Obojajo pa »prednjake«, ki hočejo svoj položaj izrabiti, se odtegujejo delu, ovajajo oslabele rudarje in na mesto teh predlagajo rudarje iz raznih skupin ali celo svojo »žlahto«. Zgodil se je tudi slučaj, da si takšen »prednjak«, ki ga je postavil obratovodja, ni upal predložiti zahteve delavcev, ker se je menda bal, da izgubi naslov in zaslužek »prednjaka«. Rudarji zahtevajo, da se te »prednjake« odstrani in da si na mesto njih postavijo rudarji sami svoje skupinovodje, ki bodo vršili svojo službo obojestransko popolnoma nepristransko in si bodo upali predložiti obratnemu vodstvu tudi mnenje in zahteve rudarjev.

Člani »Prijatelja Prirode« in »Vzajemnosti« priredijo skupno s člani smuč kluba »Kum« v nedeljo, dne 23. avgusta izlet v Lontovž in na Kum. Odhod izpred kolodvora ob 6. uri jutraj po novi poti čez Dobovc. Družnost!

Tržič

Železniški direkciji v razmišljanje. Po zadnji naredbi generalne direkcije drž. žel. veljajo nedeljske povratne karte od sobote 11. ure in do ponedeljka 9. ure. Iz Tržiča pa odhaja vlak ob 10. uri t. j. 6 minut pred 11. uro in se vsled tega nedeljske povratne karte ne prodajajo, tako da je tržiško prebivalstvo primorano, ako hoče biti deležno znižane voznine, iti 2 km daleč v Križe, odkoder odhaja vlak po 11. uri. V Križah pa na postaji voznih kart ne prodajajo, najbrže iz ekonomičnih razlogov, vsled tega jih mora sprevodnik v vlaku pisati, ... Ali ne bi bilo boljše, da bi se ne jahalo na minutah in nedeljske povratne karte tudi pri zgoraj navedenem vlaku prodajalo. — Več prizadetih.

Jesenice

Manifestacija podružnice SMRJ in nesrečnicoljubni »Slovenec« dopisnik. Pod tem naslovom je prinesel »Slovenec« v torek, dne 18. t. m. poročilo o proslavi 30-letnice SMRJ, na Jesenicah, ki se je vršila dne 15. in 16. avgusta. Če bi nepoznani dopisnik o tej proslavi napisal resnico, bi bilo vse v redu. Tako pa skuša na eni strani omalovaževati nad vse dostojno izvršeno proslavo, na drugi strani pa denuncirati. Vzkliki »dol s čuki«, »dol s klerikalci«, »dol s Krekovim domom«, katere podtikuje dopisnik udeležencem proslave, so samo podtikavanja, ali pa izrodek vroče želje dopisnika in njegovega ožjega kroga, da bi taki vzkliki res padli, ker bi potem bila prilika za kakšno postopanje. Zakaj ni raje zabeležil resničnih vzklikov, ki so padali kolektivno, kakor: »Živela svoboda«, »živela demokracija«, »živela proletarska solidarnost!«, »dol s kapitalističnim suženstvom!«, »dol s fašizmom!«? Najbolj ogabno pa je podtikanje, da se je manifestiralo za Rusijo in Španijo. V tem stavku je izražen namen tega dopisa. Zakaj resnicoljubni nepoznani dopisnik ni omenil števila udeležencev, zakaj ni omenil govorov posameznih govornikov, ki so izvenili vsi z apelom za združitev vsega delavstva? Zakaj ni omenil mogočne manifestacije za zavezništvo Francijo, kjer že vladajo resnični ljudski zastopniki in katerih delo odobrava celo pariški kardinal Verdie. Zakaj ni napisal, da Jesenice še niso videlo tako mogočne in disciplinirane manifestacije za socialno pravičnost, proti vojni in fašizmu? Zakaj tega ni storil, si lahko mislimo! Celo njegovi somišljeniki so se pohvalno izrazili o discipliniranem poteku prireditve, seveda tisti somišljeniki, katerim ni smoter denuncijantstvo in demagogija, temveč dobrobit delavstva. Mi razumemo, da dopisnika boli, ker delavstvo spoznava, kje mu je mesto. Gospod, sram Vas bilo!

Več udeležencev in opazovalcev.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo ob 3. uri popoldne samo ob slabem vremenu) vefilm »Moj dragi je lovec« s Susi Lanner in Gretl Theimer v glavni vlogi. Dodatki: Paramountov in Universum zvočni tednik ter krasen kulturni film »Jelen, kralj gozdov«. — Sledi vefilm »Napoleonovih 100 dni«.

Vrhnika

Brez polivanja z gnojnico ne gre. »Slovenec« me je napadel, ker sem kandidiral pri zadnjih občinskih volitvah proti JRJ. Imenuje me nekdanjega socialista, toda jaz sem še danes socialist, ker se ne mislim leviti, kot so se gospodje, ki jih »Slovenec« pozna. Nisem mislil, da mi bodo gospodje posvetili toliko pozornosti, da so celo okrog moje hiše in pod okni prisluškovali, da bi vjeli kakšno mojo izjavo, katero bi lahko izrabili proti moji osebi. Našli so se celo špijoni, ki so se mi pod raznimi pretvezami bližali in me skušali zaplesti v pogovore ter izzvati, in ker niso mogli ničesar takega izvesti, si je bilo treba pomagati z lažjo, kajti gospodje se ravnajo po izreku: namen posvečuje sredstva. Toda vsaka batina ima dva konca. Zato si vas, gospodje, dovoljujem prositi za odgovor na ta-le vprašanja:

Kdo je zvonil s kravjim zvoncec pri sprejemu vrhniškega dekana ob njegovem prihodu na Vrhniko? Kdo vam je prešteval rebra s pendrekom ob priliki shoda dr. Zervaja v Sokolskem domu? Kdo je z revolverjem preganjal volivce ob priliki volitev v parlament? Kateri gospod se je izrazil, da je že veliko ljudem videl v notranjost telesa, a da duše še ni videl? Kdo se je izrazil na seji občinskega odbora na Vrhniki, da ne potrebujemo ... Kdo je ...

bil proti Kresovemu projektu in tekstilnim tovarnam na Vrhniki? Med pošteniimi kmeti in delavci, kateri so šli na volišče za koristi vrhniške občine gotovo ne.

Tako, gospodje, nadaljujte, pa boste skoro želi, kar sejete skozi veke. — Ceme Janez, l. r.

Škofja Loka

Zakaj stavka pri g. Dolencu? — Na članek v »Jutru« in »Slovencu« od 14. avgusta t. l. sporočamo: Informacije g. Dolenca, ki jih je poslal, so z malimi izjemami docela neresnične. — Delavcem dnevnikaarjev nas je pri podjetju Dolenc 41, od katerih nas je večina zaposlenih že nad tri do 12 let. Meseca aprila nam je podjetnik znižal plače, nakar smo intervenirali pri podjetniku, da bi plače ostale na isti višini, kot so bile, ali g. Dolenc nam je te prošnje dvakrat odklonil. Ker so mezde za današnje življenjske razmere mnogo prenizke, tako da delavec z veččlansko družino ne more izhajati, in se po zakonu vsak svoboden državljan lahko organizira v strokovnih organizacijah, smo se tudi mi obrnili na Zvezo lesnih delavcev in sorodnih strok ter smo se 90odstotno organizirali. Kljub zatirjanju podjetnika, da ne misli na razbitje organizacije smo prepričani o nasprotnem, Zakaj? Zato, ker je reducirati same organizirane delavce in po večini take, ki so pri podjetju že po več let, a obdržali je nekaj takih, ki so po službi mlajši. Ker so bile vse intervencije od strani zaupnikov, kakor tudi zadnja v navzočnosti gospoda sreskega načelnika, zastopnika Delavske zbornice in strokovnega tajnika, zaman, smo bili primorani stopiti v stavko dne 13. avgusta ob 16. uri. Mi vztrajamo na tem, da se zaposlijo vsi reducirani delavci, pa naj se delo omeji od 10 na 8 ur in ako to ni mogoče, na 6 ur, ker mislimo, da podjetniku to ne bo v škodo; država pa je tudi zainteresirana na tem, da je zaposlenih čim več delavcev. Izjava g. Dolenca, da ne more zaposliti delavcev ne po naravi posla in ne po sposobnosti, ni umestna. Ako smo bili do sedaj zaposleni pri različnih delih, zakaj bi ne bilo to mogoče še nadalje. Poudarjamo, da glavni vzrok stavke ni mezdnó gibanje, temveč zaposlitev vsega delavstva ob skrajšanju delavnega časa. Tudi izjava, da je bil del delavstva s silo odstranjen, ni na mestu, ker »tisti del delavstva« sta bila samo dva in še od teh je eden prideljen skladišču v Kranju. Tudi za ključje pripominjamo, da jih nismo hoteli izročiti tako zvanemu zaupniku »Kajženku«. Ko pa jih je zahteval g. Dolenc, smo jih takoj izročili. Ako bi imel podjetnik toliko socialnega čuta v sebi, kot ga imamo delavci do sodelavcev, ne bi prišlo do stavke. Mi hočemo voditi borbo v sporazumu z delavci v Predvoru, — ki so stopili istčasno in solidarno z nami v stavko — do konca in se hočemo boriti ramo ob ramo za doseg naših pravic. — Lesni delavci.

Šoštanj

Poljubovanje rok. Nedvomno izvira ta navada iz srednjega veka, ko so kler in razni fevdalni tirani zahtevali, da njim in njihovim milostljivim poljubljajo podložni suženj roke. Ob priliki romanja na goro Oljko so tudi Woschnaggov delavci gospej Woschnaggovi poljubljali roko. Kdor ne pozna razmer v tovarni Woschnagg, bi mislil, da je delavstvo to storilo iz golega posnemanja malomeščanskih navad. Tistim, ki pa vedo, in to ve vsa šoštanska javnost, da se je lansko leto moralo Woschnaggov delavstvo boriti za svoje zakonite pravice s stavko, in da je Woschnagg letos meseca februarja odpustil vse delavstvo, pri zopetnem sprejemanju v delo pa pustil precej zavednih delavcev na cesti, ne bo mnogo ugibal odkod taka pasja ponižnost nekaternikov.

Naš župnik se kaj rad huđuje nad pijanci in moralno pokvarjenimi, ko pa je Woschnagg svojemu delavstvu ob priliki romanja na goro Oljko plačal toliko pijače, da so se nekateri kar gužali in »darovali«, — eden je celo kar v spodnjih hlačah hodil po gostilnah — pa župnik molči kot grob. Beležimo samo kot kronisti.

Občni zbor »Mesarske zadruge« v Šoštanju se bo vršil v nedeljo, dne 23. avgusta s pričetkom ob 9. uri popoldne v hotelu Ivana Kunsta.

Planinske Jopice TRIGLAV
Ilatni izdelek od Din 60.— naprej
Eksportna hiša »LUNA«
Maribor, samo na Glavnem trgu 24

Študenti pri Mariboru

Avtomobil zavozil v lokomotivo. V sredo, dne 19. t. m. ob pol 4. uri popoldne je šofer zavozil s polno naloženim avtom v železniško zapornico na Kralja Petra cesti. Avto je tresel v zapornico s tako silo, da jo je prelomil in zadel v premikajočo lokomotivo. Mimoidoči pasanti so avto potegnili s ceste in je bil promet takoj vzpostavljen. — Šofer pa je najbrže iz samega strahu neznano kam pobežnil. Zgodilo se k sreči ni nikomur nič.

Škropljenje cest. Škropljenje cest v vročih dneh je tudi pri nas nujno potrebno. Za vsakim vozom, posebno pa za avtomobili, se vleče kar cela megla prahu, ki ga najbolj občutijo pasantje. Pa tudi vrtovi in hiše — posebno se to vidi ob Aleksandrovi in Kralja Petra cesti — so s prahom pokrite. Vidi se, da bo treba izdati za ceste v občinskem proračunu še povečati

Zalog.

Uspela prireditve. 9. avgusta je priredilo tukajšnje delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« veliko vrtno vesilo v znani gostilni pri »Mačku« v Sp. Zadobrovi. Udeležba je bila sijajna. Sodrugi in sodružice so prihleti od vseh strani, da nas gmotno podpro in da se skupno pozabavamo. Našli so se tudi to pot intrigantje, ki skušajo delavsko društvo umazati s svojimi denuncijacijami. Zato se poslužujejo ti ljudje najbolj podlih laži in jih pričbujejo v svojih ... časopisih. Naj imajo veselje, dokler imajo še čas! Opozorjamo jih le toliko, da naj si zapomnijo: Kdor seje veter bo žel vihar!

Vprizoritev »Hlapca Jerneja«. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« bo vprizorilo v nedeljo, dne 23. avgusta 1936 ob 8. uri zvečer na vrtu g. Zihlerle v Zalogu (poleg gasilskega doma) Cankar-Delakovo kolektivno dramo: »Hlapec Jernej in njegova pravica.« V slučaju slabega vremena se bo vršila vprizoritev v nedeljo, dne 30. avgusta t. l. ob isti

uri in na istem kraju. Delavci in kmetje, pridite!

Črna pri Prevaljah.

Prosvetni večer. V nedeljo, dne 23. t. m. priredi tukajšnje delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« I. delavski prosvetni večer v dvorani gostilne Knez v Črni. Začetek ob 8. uri zvečer. Program bo pester: dramatska uprizoritev, deklamacija, recitacija in tamburanje. Ker so prosvetni večeri namenjeni širši javnosti in da bi lažje obiskovali te prireditve vsi, je društvo znižalo vstopnino, in sicer I. prostor 4, II. 3, stojišča pa 2 Din. Društvo hoče vršiti med delavstvom svojo kulturno misijo, pa ga vsled tega vabi, da se prireditve udeleži in tako pomaga tudi samo na polju izobrazbe. — Družnost!

Leše.

»Vzajemnost« je priredila dne 16. t. m. izlet k Rimskim vrelcu pri Kotljah. Udeležba je bila precejšnja, zlasti s strani sodružic, in to kljub temu, da je bilo zelo slabo vreme. Vsi izletniki pa se iskreno zahvaljujejo leškemu godbenemu kvartetu, ki jih je spremljal in mnogo pripomogel, da je vladalo med izletniki prijetno razpoloženje kljub vremenskim neprilikam. Odbor želi, da bi se prihodnji izleti vršili v prav istem duhu in ob še številnejši udeležbi, da bomo ta kratek čas poletja in jeseni še užili nekoliko naravnega veselja.

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Sportna rubrika

Velik sportni dan v Hrastniku. — SK. Hrastnik priredi v nedeljo, dne 23. avgusta velik sportni dan s pričetkom ob pol 10. uri popoldne:

1. Propagandni tek skozi Hrastnik;
2. tek na 100 m senjorji;
3. tek na 100 m juniorji;
4. tek na 4×400 m senjorji;
5. tek na 2×200 m juniorji;
6. kolesarska polzeva dirka.

Popoldne: ob pol 14. uri juniorska tekma; ob pol 15. uri pokalni turnir klubov iz Celja, Zagorja, Trbovelja, Radeč, Daska, Retja, Hrastnika B. Zaključno tekmo igra Olimpia in Hrastnik. Zmagovalec dobi krasen pokal. Sodeluje steklarska godba na pihala. Odbor.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75'—

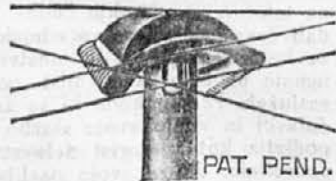
Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE

VIŠEK

PAT. PEND.

nudi samobrivcem novi, nedosegljivi, dvojnopoševni brivni aparat s posebnimi grabljicami. Uporabljen za vsako britvico. Ne- ločljive s »Fasan« aparatom so »Fasan« rje proste britvice. —

Poskusite oboje in ne ločite se več od njih! Glavno zastopstvo za Slovenijo F. Tomažič, Maribor, nožar, Slovenska ul. 5

UZITKA

KUPUJTE
V SVOJI ZADRUGI
»DELAVSKE
DOM«

MARIBOR,
FRANKOPANOVA 1

KIS ZA VLAGANJE

Izdelovanje likerjev, desert-
nih vin, sirupov in žganjarna

Na drobno!

JAKOB PERHAVEC

Gosposka ulica št. 9

Telefon št. 25-80

SPIRIT ZA VLAGANJE

Vedno v zalogi: Rum, ko-
njak, liker, slivovka i. t. d.

Na debelo!